

информационных систем // Корпоративные системы. – 2004. – №1. 5. Гужва В.М. Інформаційні системи і технології на підприємствах: Навч. посібник. – К.: КНЕУ, 2001. – 400 с. 6. Інформаційні системи і технології в економіці: Посібник / За ред. проф. В.С. Пономаренка. – К.: Видавничий центр „Академія”, 2002. – 520 с. 7. И. Карпачев. О стилях и классах // Корпоративный менеджмент. – 2000. – №9. 8. Великий тлумачний словник української мови / Укл. і гол. редактор В.Т.Бусел. – К.; Ірпінь: ВТФ “Перун”, 2001. – 1440 с. 9. Великий тлумачний словник української мови // www.slovnuk.net. 10. Р. Чейз, Н. Дж. Эквилайн, Р. Ф. Якобс. Производственный и операционный менеджмент. – М.: Вильямс, 2001. 11. Кузьмін О.Є., Мельник О.Г. Теоретичні та прикладні засади менеджменту: Навч. посібник. – 2-е вид. доп. і перероб. – Львів: Нац. ун-т “Львівська політехніка” (Інформаційно-видавничий центр “ІНТЕЛЕКТ+” Інституту післядипломної роботи), “Інтелект-Захід”, 2003. – 352 с.

УДК: 338.4

Н.Г. Георгіаді

Національний університет “Львівська політехніка”

ІНФОРМАЦІЙНІ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ: СУТНІСТЬ, ВИДИ, ФУНКЦІЇ, ПРИНЦИПИ ПОБУДОВИ

© Георгіаді Н.Г., 2005

Уточнено сутність поняття “інформаційна система управління підприємством”; проведено класифікацію інформаційних систем управління підприємствами; визначено функції інформаційних систем управління підприємствами та варіанти їх здійснення; виділено організаційні форми інформаційних систем управління підприємством; сформульовано принципи формування і використання інформаційних систем управління підприємствами.

The essence of concept “information management systems by an enterprise” is specified; the classification of information management systems by enterprises is conducted; the functions of information management systems by enterprises and variants of their realization are certain; the organizational forms of information management systems by an enterprise are selected; the principles of forming and use of information management systems by enterprises are formulated in the article .

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими та практичними завданнями. Ефективне управління сучасним підприємством значною мірою забезпечується створенням управлінських інформаційних систем, що охоплюють всі рівні і об'єкти управління. Проблемою сучасних підприємств, зокрема в Україні, є недостатність управлінського досвіду, інформаційної освіти і фінансових ресурсів для формування інформаційних систем управління, які б характеризувались економічною ефективністю на основі інтеграції передових інноваційних розробок у сфері управління та інформатизації. Незважаючи на значну кількість наукових праць щодо формування і використання інформаційних систем, більшість з них присвячена дослідженню технічних проблем. Щодо проблем економіки і управління, то більшість авторів їх не досліджували або висвітлювали фрагментарно. Постійним об'єктом дискусій у наукових і професійних колах є проблеми розробки і впровадження інформаційних систем управління підприємствами; побудови об'єктивних підходів до оцінювання рівня інформаційного забезпечення управлінської діяльності та ефективності інформаційних систем управління підприємствами. Крім того, недостатньо формалізованим є понятійний апарат у сфері інформатизації діяльності підприємств. Він потребує уточнення і систематизації.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання проблеми. Термін “система” походить від грецького слова “systema” і означає ціле, складене з частин, з'єднання. Система є комплексом елементів та їхніх властивостей, взаємодія між якими зумовлює появу якісно нової цілісності [3, с. 361]. Один із основоположників загальної теорії систем Л.Берталанфі визначив систему як комплекс взаємодіючих елементів. Одним із найважливіших принципів теорії систем є принцип декомпозиції її на окремі підсистеми, які, своєю чергою, є системами нижчого рангу.

У науковій літературі існує багато означень поняття “інформаційна система”. Однак, як показують дослідження, єдиного усталеного і загальноприйнятого визначення не існує. Залежно від необхідності у різних випадках застосовують різні думки. Так, в економічній енциклопедії Є.Панченко зазначає, що в основі інформаційних систем знаходяться інформаційні моделі, які описують і регламентують інформаційні потоки в управлінні за допомогою певних алгоритмів і процедур фіксування та оброблення інформації [3, с. 700–701]. На думку В.Пономаренка, метою інформаційної системи є продукування інформації для використання управлінським апаратом. Відповідно вона забезпечує нагромадження, передавання, збереження, оброблення, узагальнення та конкретизацію інформації [4, с.28].

І.Вовчак стверджує, що якщо в основу визначення поняття “інформаційна система” прийняти ресурсний підхід, то інформаційну систему можна трактувати як сполучення засобів і методів виробництва, нагромадження, перетворення і використання інформаційних ресурсів підприємства з метою здійснення користувачами основних функцій управління. Інформаційну систему, на його думку, визначають і як методологію, організацію, елементи технічного і програмного забезпечення, що необхідні для вводу й отримання певної інформації згідно з вимогами користувача [1, с. 40]. Чеський дослідник К.Качир розглядає відмінність системи обробки даних від інформаційних систем, акцентуючи на призначенні та цілях їх проектування. При цьому він відзначає, що система обробки даних призначена для виконання цієї функції над даними, які виникли на підприємстві і зафіксовані у визначених носіях інформації. Інакше кажучи, ця система не обумовлюється кінцевою метою управління – прийняттям необхідних управлінських рішень [1, с. 40].

Говорячи про важливість інформаційних систем, В.Глушков писав, що “їх нерідко відносять до засобів забезпечення управління, до деякої зовнішньої структури відносно організаційного процесу”. А насправді, як вважає І.Вовчак, це не “зовнішня структура”, не допоміжний засіб організаційного процесу, а його “серцевина” [1, с. 41]. Л.Мельник, С.Ілляшенко, В.Касьяненко зазначають, що інформаційні системи створюються для конкретного об'єкта і їх впровадження здійснюється з метою підвищення ефективності виробничо-господарської діяльності підприємства [7, с.202].

Як стверджують В.Гужва і А.Постевой, місією інформаційних систем є виробництво потрібної для організації інформації для забезпечення ефективного управління всіма її ресурсами, створення інформаційного і технічного середовища для здійснення управління організацією [2, с. 21]. На сьогодні склалась думка про інформаційну систему як про систему, що реалізується за допомогою комп'ютерної техніки. Це не так. Інформаційні системи, як і інформаційні технології, можуть функціонувати як із застосуванням технічних засобів, так і без їх застосування. Це питання економічної доцільності [2, с. 24].

Н.Ревенко зазначає, що система інформації є організованою сукупністю даних про внутрішні і зовнішні умови виробництва та їх бажаний стан [9, с.177]. Місією інформаційної системи є вироблення потрібної для організації інформації з метою забезпечення ефективного управління її ресурсами, створення інформаційного та технічного середовища для здійснення управління організацією [9, с.182]. Група московських авторів на чолі з Г.Титоренко дають означення економічній інформаційній системі, під якою розуміють сукупність внутрішніх і зовнішніх потоків інформації, які циркулюють як в прямому, так і в зворотному напрямках, а також методів, засобів і фахівців, які беруть участь у переробленні інформації і прийнятті управлінських рішень [5, с. 13].

Вивчення літературних джерел показало, що загальноприйнятої класифікації інформаційних систем не існує, їх класифікують за різними ознаками. Так, В.Ситник, Т.Писаревська, Н.Єрмоїна, О.Краєва виділяють інформаційні системи [8, с. 42–43;]:

- 1) за рівнем або сферою діяльності: державні, територіальні (регіональні), галузеві, об'єднань підприємств або установ, технологічних процесів;
- 2) за рівнем автоматизації процесів управління: інформаційно-пошукові, інформаційно-довідкові, інформаційно-керівні, системи підтримки прийняття рішень, інтелектуальні тощо;
- 3) за ступенем централізації обробки інформації: централізовані, децентралізовані, інформаційні системи колективного використання;
- 4) за ступенем інтеграції функцій: багаторівневі з інтеграцією за рівнями управління, багаторівневі з інтеграцією за рівнями планування та ін.

Як стверджує І.Вовчак, у багатьох наукових роботах виділяють такі види інформаційних систем: інформаційно-пошукові, інформаційно-довідкові, інформаційно-консультативні [1, с. 43]. Основою для такої класифікації слугують комплекси використовуваних методів і засобів їх реалізації, технологічні процеси обробки даних, види і форми оброблюваної інформації, функціональна орієнтація системи. Уточнюючи цю класифікацію, І.Вовчак пропонує розглядати інформаційно-пошукові системи і класифікувати їх за видом роботи на системи довідково-інформаційного обслуговування і довідково-бібліографічні, за режимом роботи – на системи вибіркового поширення інформації і ретроспективного її пошуку.

Л.Мельник, С.Ілляшенко, В.Касьяненко залежно від рівня автоматизації виділяють такі інформаційні системи [7, с. 202]: ручні, в яких весь обсяг робіт виконує людина; автоматизовані, в яких частину роботи виконує машина, а частину – людина; автоматичні, за яких весь обсяг робіт виконується машиною.

В.Гужва і А.Постевой акцентують увагу на автоматизованих інформаційних системах (АІС) в економіці і класифікують їх за такими класифікаційними ознаками [2, с. 30]:

- 1) сферою функціонування об'єкта управління: АІС промисловості; АІС сільського господарства; АІС транспорту; АІС зв'язку тощо;
- 2) видами процесів управління: АІС управління технологічними процесами; АІС управління організаційно-технологічними процесами; АІС організаційного управління; АІС наукових досліджень; навчальні АІС;
- 3) рівнем у системі державного управління: державні АІС; галузеві АІС; територіальні АІС; міжгалузеві АІС;
- 4) зоною ведення бізнесу: АІС внутрішнього використання; АІС для міжнародного бізнесу.

Цілі статті. Цілями статті є уточнення сутності поняття “інформаційна система управління підприємством”; встановлення видів інформаційних систем управління підприємствами, їх функцій та принципів формування і використання.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Узагальнення думок різних авторів і власні дослідження дозволяють стверджувати, що під інформаційною системою потрібно розуміти сукупність різних видів інформації, суб'єктів інформаційної діяльності, інформаційних технологій та зв'язки між ними.

З огляду на означення поняття “система” і предметної галузі його застосування інформація є найважливішим об'єктом інформаційної системи. Під час дослідження сутнісних ознак поняття “інформація” було виявлено, що однією з його сутнісних характеристик є суб'єкти інформаційної діяльності. Адже інформація виникає лише внаслідок наявності суб'єкта, який здатний ідентифікувати ознаки певного явища, процесу. Отримання, обробка інформації, її використання з певною метою зумовлює виникнення інформаційних технологій, які є третьою складовою будь-якої інформаційної системи. Тільки у взаємодії вказаних елементів виникає інформаційна система.

Проведені дослідження дають змогу за ставленням до процесу управління підприємством виділяти:

- інформаційні системи управління підприємством;
- інші інформаційні системи.

Інформаційна система управління підприємством (ІСУП) – це сукупність управлінської інформації, суб'єктів управлінської діяльності, інформаційних технологій системи управління підприємством та зв'язки між ними.

Своєю чергою інформаційні системи управління підприємством доцільно класифікувати:

1) за об'єктом управління:

- локальні, тобто інформаційні системи управління окремими структурними підрозділами, видами діяльності підприємства тощо;
- інтегровані, тобто інформаційні системи управління підприємством загалом;

2) за способом формування:

- інформаційні системи, розроблені працівниками підприємства;
- придбані інформаційні системи;
- комбіновані інформаційні системи, складові яких частково розроблені працівниками підприємства, а частково придбані;

3) за функціональною ознакою:

- однофункціональні, які спрямовані на реалізацію однієї функції. Прикладом такої ІС може бути інформаційна система ведення бухгалтерського обліку на підприємстві;

- багатофункціональні, які орієнтовані на реалізацію двох і більше функцій.

Багатофункціональними є інтегровані інформаційні системи управління підприємством.

Проведені дослідження дають змогу виділяти такі функції інформаційних систем управління підприємством:

1. Збір і реєстрація даних, які передбачають одержання внутрішньої і зовнішньої управлінської інформації. Функції збору і реєстрації можна суміщати в часі або виконувати послідовно. Можливі такі варіанти їх здійснення [6, с. 29]:

- шляхом вимірювань (спостережень) фактів, що відбуваються, і введення даних в систему вручну за допомогою клавіатури і / або яких-небудь маніпуляторів;
- напівавтоматично введенням у комп'ютер з деяких носіїв і, за необхідності, їх оцифровки;
- автоматично за допомогою різного роду давачів або обміну даними з іншими автоматизованими системами.

З цими функціями механізмів інформаційних систем та їх персоналу пов'язана необхідність розв'язання низки супутніх завдань, таких як очистка, верифікація, стиснення даних, конвертування їх з одного формату в інший.

Очистка даних є необхідною стадією попередньої обробки даних і підготовки їх до завантаження в систему, особливо тоді, коли використовується декілька джерел даних. Зазвичай вона включає процедури фільтрації даних, верифікації (перевірки істинності, встановлення достовірності), забезпечення логічної цілісності, усунення неузгодженості, надлишковості і різних помилок, заповнення пропусків, а також інші процедури, спрямовані на покращання якості даних. Завдання перелічених процедур деякою мірою перетинаються.

Внаслідок фільтрації здійснюється відбір потрібних даних із множини існуючих. Верифікація даних забезпечує їх достовірність і логічну цілісність. Перевірка достовірності даних – це змістовна процедура, яка дозволяє встановити, чи адекватно характеризують стан предметної галузі зібрані для введення в інформаційну систему інформаційні ресурси. Ця процедура, як показує практика, не може бути повністю формалізованою. Тому вона, значною мірою, покладається на системний персонал і залучених до цієї роботи експертів. Перевірку логічної цілісності даних можна здійснювати на стадії попередньої їх обробки, а також безпосередньо під час введення їх в систему. Вибір конкретних методів забезпечення верифікації даних залежить від характеру їх джерел, якості даних, видів обмежень цілісності тощо [6, с. 30].

У деяких інформаційних системах інформаційні ресурси зберігаються в стисненому вигляді. Стискання даних здійснюється з метою мінімізації ресурсів пам'яті, необхідних для збереження, а також для зниження затрат на передачу даних комунікаційними каналами. Механізми середовища зберігання даних деяких СУБД включають вбудовані засоби, що забезпечують стискання окремих

значень даних, кортежів, доменів значень атрибутів тощо, стискання індексних файлів, резервних копій бази даних. Для раціонального використання ресурсів пам'яті у деяких класах систем, наприклад, у системах управління документами, документи поділяють на активні і архівні. Зберігання архівних документів здійснюється у стиснених форматах [6, с. 30].

Конвертування даних при введенні в систему використовується для перетворення даних одного формату в інший, який допускає автоматизований імпорт їх в інформаційну систему. Конвертування часто необхідне у випадках, коли джерелом даних є деяка інша система.

2. Збереження інформації, тобто нагромадження і об'єднання даних для подальшої обробки. Ця функція ПСУП пов'язана з необхідністю управління двома видами ресурсів: ресурсами даних, що зберігаються, і ресурсами пам'яті.

У системах текстового пошуку кожен документ зберігається в окремому файлі. Доступ до документів здійснюється за допомогою структур даних – індексів. Індеси в системах текстового пошуку дозволяють визначати адресу розміщення потрібного файлу за індексними властивостями документа, що зберігається в ньому, – значення атрибутів, що асоціюються з документом, словами і словосполученнями тощо. При цьому одиницею доступу є повний документ [6, с. 31].

Управління пам'яттю здійснюється в таких системах засобами компонента операційної системи комп'ютера, що називається файловою системою або системою управління файлами. Індеси документів в системах текстового пошуку організуються у вигляді так званих інвертованих списків. Для кожного значення індексуєчої властивості документів в таких індексах підтримується адреса або ідентифікатори файлів, що їх містять.

Дещо іншу організацію мають механізми управління зберіганням даних і простором пам'яті в інформаційних системах, що базуються на технологіях баз даних, оскільки в цих системах використовуються складніші структури даних, потребується мілкіша гранулярність доступу до ресурсів, динамічніший характер мають дані, що зберігаються [6, с. 31].

Управління збереженням даних у цих системах об'єднує підтримку структури даних, їх розміщення у просторі пам'яті, підтримку фізичної цілісності і забезпечення ефективного доступу до них. На практиці найчастіше використовуються прямий і послідовний доступ до одиниць інформаційних ресурсів у певному визначеному порядку. Прямий доступ здійснюється за відомими значеннями деяких властивостей (ключів) одиниць інформаційних ресурсів. Для цього використовуються допоміжні структури даних, якими застосовуються організовані індексні структури і хеш-таблиці [6, с. 32].

Управління ресурсами пам'яті в СУБД об'єднує такі операції, як облік вільного простору пам'яті, виділення простору для розміщення нових інформаційних ресурсів, що вводяться в систему "Реорганізація середовища збереження бази даних". Потрібно відмітити, що способи розміщення інформаційних ресурсів у просторі пам'яті системи і способи доступу до них тісно пов'язані.

3. Обробка інформації – це сукупність арифметичних і логічних операцій, сортування, об'єднання, зображення у формі, необхідній для прийняття управлінського рішення.

Деякі інформаційні системи здатні надавати користувачам тільки інформаційні ресурси, раніше введені в систему, і які зберігаються в ній без жодної трансформації. Такі можливості найчастіше трапляються в системах текстового пошуку, які видають користувачу документи, що задовольняють умови запиту. Своєю чергою системи баз даних здатні продукувати дані, похідні від раніше введених, і які зберігаються в базі. Зауважимо, що обробка інформації не зводиться лише до продукування похідної інформації. Обробка здійснюється і для виконання низки інших системних функцій: перевірки обмежень цілісності, пошуку в індексах, словниках тощо [6, с. 35].

4. Передавання даних, тобто переміщення видів управлінської інформації з одного місця в інше. Можливі два варіанти організації передавання даних [4, с.33]: фізичне переміщення носіїв (кур'єром, транспортом, поштою); дистанційне передавання носіїв інформації по лініях зв'язку у вигляді сигналів.

Вивчення літературних джерел дозволяє виділити такі організаційні форми інформаційних систем управління підприємством [7, с. 207]:

1) сукупність окремих, не пов'язаних машинними інформаційними каналами автоматизованих робочих місць (АРМ). Наприклад, АРМ директора, АРМ секретаря-референта, АРМ бухгалтера, АРМ працівника відділу кадрів тощо. При цьому обмін інформацією здійснюють передаванням документів на папері, на дискетах, дисках тощо;

2) інформаційні системи окремих структурних підрозділів підприємства. Окремі робочі термінали всередині підрозділу об'єднані за допомогою локальної мережі. Всередині відділу обмін інформацією між окремими робочими місцями проводиться за допомогою машинних каналів (інформаційний кабель). Між підрозділами обмін інформацією проводиться як і в першій формі;

3) інформаційна система підприємства, в якій робочі термінали окремих підрозділів об'єднані в єдину систему (мережу) в межах підприємства. В умовах кожної організаційної структури можливий вихід на другі мережі, наприклад, Інтернет, за наявності модему. Це також робить можливим зв'язок між будь-якими комп'ютерами, що мають модем, під'єднаний до телефонної лінії.

Огляд літературних джерел показав, що ІС, а також ІСУП, потрібно формувати із врахуванням таких принципів:

1) повноти інформаційного забезпечення. Будь-яка інформаційна система – це інструмент технології управлінської діяльності. З одного боку, вона повинна максимально враховувати особисті якості і стиль роботи керівника, а з іншого, інформаційні системи не можуть бути абсолютно персоніфіковані, оскільки у разі зміни керівництва довелося б розробляти нову інформаційну систему. Отже, постає вимога інваріантності і універсальності системи, яка б мала здатність адаптуватись до специфіки роботи керівника без серйозних змін програмного забезпечення і реорганізації бази даних;

2) адаптації до потреб, стилю і методів роботи конкретного керівника;

3) прямої участі керівників усіх рівнів ієрархічної структури підприємства під час розроблення інформаційної системи. Лише в цьому разі запроєктована система буде ефективною;

4) інформаційної незалежності керівників. Потрібно визначити неоптимальною ту ситуацію, коли керівник хоче знати фактичний стан справ щодо напрямку своєї діяльності і повинен звертатись до особи, котра очолює відповідну функціональну службу. Такі ситуації характерні для підприємств, що не попереджають виникнення небажаних обставин, а працюють лише над їх ліквідацією. Практика підготовки численних довідок, звітів тощо якраз і відображає інформаційну залежність керівників від фахівців з оброблення і підготовки результатної інформації;

5) інформаційного рівноправ'я. Намагання керівника бути краще поінформованим є звичайним явищем для будь-якого керівника, а це відображає факт розподілу функцій і делегування повноважень. Цей психологічний фактор необхідно враховувати керівникам вищих рівнів. Вони за допомогою інформаційної системи мають можливість отримувати різноманітну інформацію про стан підприємства, минаючи керівництво функціональних служб. Це спонукає останніх підвищувати рівень власної інформованості і компетентності, що загалом позитивно впливає на підвищення рівня управлінської діяльності на підприємстві. За таких умов починають розуміти і цінувати значення інформації, що забезпечує достатній рівень інформаційного рівноправ'я, достовірність і своєчасність отриманої інформації.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямку.

Отже, інформаційна система управління підприємством є взаємодією таких елементів, як управлінська інформація, суб'єкти управлінської діяльності та інформаційні технології системи управління підприємством. Інформаційні системи управління доцільно класифікувати за об'єктом управління, способом формування, функціональною ознакою. Інформаційні системи управління підприємством виконують функції збирання і реєстрації даних, збереження і обробки інформації, передавання даних. Серед вказаних вище принципів формування інформаційних систем управління підприємствами доцільно виділяти принципи інформаційної безпеки (захищеності інформації під час формування, використання, зберігання від несанкціонованого доступу) та економічної ефективності формування і використання ІСУП. Опис їх сутності та особливості реалізації на практиці є перспективою подальших досліджень у цьому напрямку.

1. Вовчак І.С. Інформаційні системи та комп'ютерні технології в менеджменті: Навч. посібник. – Тернопіль: Карт-блани, 2001. – 354с.
2. Гужва В.М., Постевой А.Г. Інформаційні системи в міжнародному бізнесі: Навч. посібник. – К.: КНЕУ, 1999. – 164 с.
3. Економічна енциклопедія: У трьох томах. / Редкол.: ...С.В.Мочерний (відп. ред.) та ін. – К.: Видавничий центр “Академія”, 2000. – 864 с.
4. Інформаційні системи і технології в економіці: Посібник для студентів ВНЗ / За ред. Пономаренка В.С. – К.: Видавничий центр “Академія”, 2002. – 544 с.
5. Информационные технологии в маркетинге: Учебник для вузов / Г.А.Титоренко, Г.Л.Макарова, Д.М.Дайитбегов и др.; Под ред. Проф. Г.А.Титоренко. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2000. – 335 с.
6. Козаловский М.Р. Перспективные технологии информационных систем. – М.: ДМК Пресс; Компания АйТи, 2003. – 288 с.
7. Мельник Л.Г, Ильяшенко С.Н., Касьяненко В.А. Экономика информации и информационные системы предприятия: Учебн. пособие – Сумы: ИТД “Университетская книга”, 2004. – 400 с.
8. Основи інформаційних систем: Навч. посібник / Ситник В.Ф., Писаревська Т.А., Єрмоїна Н.В., Краєва О.С.; За ред. Ситника В.Ф. – К.:КНЕУ, 2001. – 420 с.
9. Ревенко Н.Г. Управління ресурсами промислових підприємств в умовах перехідного періоду. – К.: 2000. – 256 с.
10. Roche E.M. Managing Information Technology in Multinational Corporations. – New York: Macmillan Publishing company, 1992. – 450 p.

УДК 338.4

М.Ф. Гончар

Національний університет “Львівська політехніка”

СУТНІСТЬ ТА НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ СИСТЕМ НА ПІДПРИЄМСТВІ

© Гончар М.Ф., 2006

Розглянуто існуючі підходи до тлумачення терміну “інформаційна система”. Подано класифікацію видів інформаційних систем. Розкрито сутність поняття “інноваційна інформаційна система”. Запропоновані напрями удосконалення інформаційних систем на підприємстві, ознаки та система показників оцінювання їх інноваційності.

Existent approaches are examined to interpretation of term “informative system”. Classification of types of the informative systems is given. Essence of concept opens up “innovative informative system”. Directions of improvement of the informative systems are offered on an enterprise, signs and system of indexes of estimation their innovations.

Постановка проблеми. Сучасне середовище функціонування підприємств, управління ними та інформаційне забезпечення цього процесу знаходяться під впливом революційних змін у виробництві та технологіях, насамперед інформаційних.

У теперішній час інформаційна сфера набуває системоутворюючого значення для функціонування підприємств. Це зумовлено тим, що інформація стає стратегічним ресурсом, що забезпечує підприємству конкурентну перевагу. Згідно з сучасними поглядами інформаційні системи матимуть щораз більше значення не лише у досягненні тактичних, але й стратегічних цілей фірми. Це призводить до нових вимог щодо інформаційних систем та їх функцій. Інформаційні системи тепер являють собою не лише інструмент, що забезпечує оброблення інформації для підрозділів та кінцевих користувачів у середині фірми. Тепер вони повинні породжувати засновані на інформації виробу та послуги, які забезпечать фірмі конкурентну перевагу на ринку.

Враховуючи викладене, актуальним є з'ясування сутності інформаційних систем підприємства з погляду їх впливу на загальну ефективність діяльності суб'єктів господарювання та визначення найвагоміших напрямів удосконалення цих систем, реалізація яких дозволить створювати дієві інноваційні інформаційні системи на базі впровадження передових методів організації інформаційного забезпечення та прогресивних інформаційних технологій.